

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 44.

Lýsingaprisur fyri petitreglu: 20 oy. á forsiðuni,
20 oy. á 2. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 3. novembir 1931.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brevsaðarsíðuni
og skrivstovuni. Telf. 143.

5. árg.

Tingstarv í 1931.

Búnaðarmál og styrkveitingarmál.

Róða hildin av M. S. Viðstein, lögtingsmanni, á
fundinum í Tórshavn leyggardagin 24. október 1931.

Tingsetan er endað, og vit javnaðarmenn halda tað vera skyldu okkara at geva fólk yvirhøvur eitt yvirfitt yvir tingstarvið í 1931. Vit hava kanska størri ábyrgd og skyldu at gera tað, heldur enn hinir flokkarnir á tingi, tess vegna at vit, hóast vit eru fáir, tó hava verið tungan á vágskáluni í flest øllum avgerðamálum.

Tingsetan í ár hevur kanska framum alt annað haft dóm av teim ringu peningatiðum, ið gera seg galdandi bæði har úti og her heima. Men sjálvandi hevur tingið eisini haft mál til viðgerðar, ið annars regluliga skuldu komið til viðgerðar. Ímillum hesi eru fleiri landbúnaðarmál.

Táð hitt størsta av øllum búnaðarmálum, ið tingið hevur haft til viðgerðar í ár, er hitt skjótt gamla málið búnaðarskúlamálið, skal eg fyrst greiða frá hesum, so menn kunnu skilja, hví tingið aftur í ár samtykti í at endurnýggja ikki minni enn tvær viðtøkur, ið gjørdar eru frammanundan, bæði í 1919 og í 1925.

Búnaðarskúlin.

Ymsir menn og lögtingið við hava í næstan tveir mannsaldrar starvast við búnaðarskúlamálið, uttan at tað enn er komið til nakað sjónligt úrslit í hesum máli, útyvir at tað í Hoyvík er reist ein royndarstöða, ið ger ymiskar jarðabráksroyndir ymsastaðni í Føroyum. Royndarstöðan er reist fyribils, sum nakað ið menn hildu torvaðist, áður enn sjálvur búnaðarskúlin var byrtur. Royndarstöðan er lögð í Hoyvík, samsvarandi lögtingsviðtøkuna, at hon eins og búnaðarskúlin skuldi byrtast á «fútagarðinum» í Hoyvík. Samtyktin er av 1919, sum «Løgtingstíðindi» prógvar.

Aftaná at royndarstöðin hevur arbeitt í fleiri ár, kom málið um búnaðarskúla aftur til umrøðu á lögtingi í 1925. Tá kom tað eisini til orðaskiftis at nora um búnaðarskúlalendið við at leggja tað oki, ið sanatorið hevur, afturat búnaðarskúla-lendinum, ið soleiðis at tað ikki kom at darva tað nýtslu og nyttu, ið sanatorið til eina hvørja tíð kundi hava av jorð til vøkstur, til neyt og hósna-hald. J. H. Poulsen framsetti tá

soljóðandi uppskot, ið tingið samtykti:

»Byggepladsen til den eventuelle Landbrugsskole i Højvig søges udvalgt paa et Sted, hvorfra der er lettest mulig Adgang til de Arealer, der tilhører Sanatoriet i Høydal, dog at der ikke herved paaføres Sanatoriet nogen Skade.»

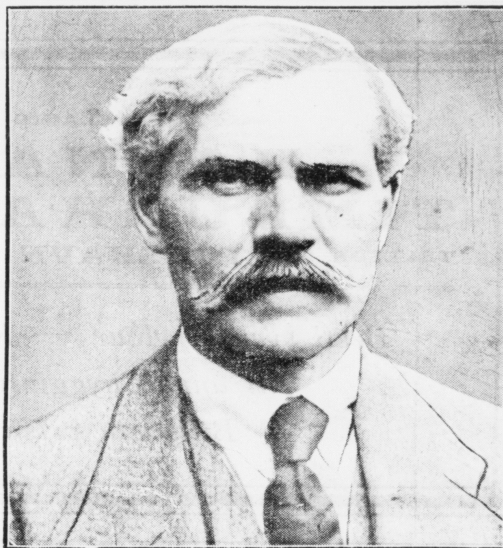
Her hevur lögtingið áður ferð samtykt, at búnaðarskúlin skal liggja í Hoyvík.

Undir tingsetuni í fjør kom stjórn «Føroya búnaðarfelags», ella meirilutin av stjórnini, til tingið við búnaðarskúlamálinum á einum heilt nýggjum grundarlagið, bæði viðvíkjandi skúla-skipan og skúlastaði. Lögtingsins búnaðarnevnd var, sum so ofta fyrr, ikki reiðiliga samd um at taka búnaðarskúlamálið upp aftur til viðgerðar á hesum nýggja grundarlagið, tí lögtingið hevði tikið stóðu til spurningin tvær ferðir fyrr, og stóðni látið málið upp í hendurnar á «Det færøske Landbrugsudvalg». Meirilutin í lögtingsins búnaðarnevnd setti tí fram uppskot um at senda búnaðarfelagsins búnaðarskúlamál til «Det færøske Landbrugsudvalg» og biðja um, at búnaðarskúlamálið verður framt skjótast. Lögtingið samtykti uppskotið frá meirilutanum (Effersee, M. Samuelsen, Weihe og Viðstein).

Í ár hevur so aftur hetta stóra mál verið á tingið, og má tað sigast, at tað umframt at vera eitt stórt álvarsmál, nú eisini var verið eitt stórt pappírmál, eftir pappírsrúgvuni at doma. Tað er ónýtt at reksa alt upp her, ið liggur við málinum, og vil eg tí bert festa meg við tað, ið frammi liggur og hevur haft avgerandi týdning fyri okkara stóðu til málið, og eisini hevur haft avgerandi týdning fyri lögtingsins samtykt í ár um búnaðarskúla.

Tað hava innanfyri «Føroya búnaðarfelag» gjørt seg galdandi tvær áskoðanir um skúlan og skúlastað, hetta eigur at vera øllum kunnugt. Meirilutin av hesum felagi hevur haft krav frammi um, at lögtingið skal broyta sínar fyrru samtyktur um búnaðarskúla á fútagarðinum í Hoyvík og reisa skúlan á Heyggsgarði Kollafirði. Minniluturin í hesum felagi setur eingi onnur krav fram uttan

Paa Valgdagen gav England Nationalregeringen et Tillidsvotum.

Nationalregeringens Præsident Ramsay Mac Donald.

De engelske Valg blev en Succes for det konservative Parti. For de forskellige Arbejderpartier gav Valget et Bagslag, som Verden var forberedt paa efter Partispaltningen. Medens Ramsay Mac Donald lige kneb igennem ved Valget, mislykkedes det for Arthur Henderson.

Ifølge Telegram til «Føroya Social-Demokrat» har Valgene faaet følgende Udfald:

Konservative	472
Arbejderpartiet	50
Liberale (Samuel)	41
Nationalliberale (Simon)	25
Nationale Arbejderparti (Mac Donald)	15
Liberale (Lloyd George)	4
Løsgængere	3

tey, at búnaðarskúlamálið verður framt sum skjótast. Á aðalfundi í «Føroya búnaðarfelag» setti meirilutin eina serliga skúlanevnd, ið skuldi tingast við «Det færøske Landbrugsudvalg» um búnaðarskúlamálið. Hesar tingingar hava farið fram í summar, men hava — sum frammanundan mátti halast at vera heilt avgjört — ikki ført til nakað nýtt úrslit. Táð eg skjóti iun her, at tað frammanundan mátti halast at hava verið avgjört, at tingingarnar ikki kundu fáa annað úrslit, so má eg hava loyvi at sambera tær treytir, ið meirilutin í Føroya búnaðarfelag setti fyri í heilatið at kunna tingast við «Det færøske Landbrugsudvalg»:

1) Búnaðarskúlin skal vera á Heyggi (Heyggsgarði í Kollafirði).

2) Kennarar verða Føroyingar.
3) Skúlanevndin verður vald av «Føroya búnaðarfelagi» og Føroya Lögtingi.
4) Um málið ikki kann fremjast á hesum grundarlagi í samarbeið við «Det færøske Landbrugsudvalg» og tað 5-mannanevnd, ið felagið setur til arbeiðis, skal skúlamálið aftur sendast lögtinginum fyri at koma til viðgerðar á tí grundarlagið, ið her er frambildið.
5) Fundurin heitur á lögtingið at byrta búnaðarskúla á «Heyggsgarði» í Kollafirði skjótast møgult.

Minniluturin í «Føroya búnaðarfelagi», ið sjálvandi einki fekk samtykt, hevði tó sett fram soljóðandi uppskot:

»Fundurin velur eina 3-manna nevnd til at tingast við «Det færøske Landbrugsudvalg» á sakligum grundarlagi. Nevndin

skal hava heimild til at taka stóðu til búnaðarskúlagarð samsvarandi við, hvat hon heldur heinast, tó soleiðis, at aðalupp-gávan hjá nevndini er at gera sft til, at búnaðarskúlamálið verður framt skjótast møgult.

Tað sæst skinnbárligt á hesum báðum uppskotum, at meðan minnilutin bert samlar seg um sjálvt málið, so setur meirilutin alt inn uppá sjálvt staðið og krevur lögtingsins viðtøkur broyttar.

Tað var tí eyðsæð, at einki kundi koma burtur úr tingingunum millum meirilutans álitismenn úr «Føroya búnaðarfelagi» og «Det færøske Landbrugsudvalg», tí tað fyrsta hesir menn kravdu, var at skúlamálið skuldi fremjast øðrvísi enn av lögtinginum samtykt — og tað hevði «Det færøske Landbrugsudvalg» ongan rett til. Tí var einki úrslit av tingingini.

Frá javnaðarmanna síðu, sætt frá okkara sjónarmiði, má tað halast, at búnaðarskúli enn, eins og í 1919 og í 1925, kann byrtast og drívast á okinum í Hoyvík, so mikið meira, sum líkindini eru til, at búnaðarskúlin eisini vil kunna arbeiða á tí lendi, ið liggur í Høydolum, bæði hesu megin og hinumegin «Høydalsá».

At menn hava sagt, at plássíð, har skúlin skuldi byggjast, ikki var nakað hósandi byggjilendi, er ein undirorðnaður spurningur, tí tað kann ómøgult verða ætlanin, soleiðis út í æsir at fylgja tí einkulta, ið er framkomið í hesum máli, tí okið nógstórt bæði til byggjilendi og amað er í Hoyvík, serliga um Høydalur eisini verður tikin til skúlabráks.

Eisini hevur tað frá aðrari síðu verið gjørt galdandi, at í Hoyvík eru ongar stórar samanhangandi víddir, har næmingar kunna lærast at nýta stóri modernaði amboð. Her vilja vit halda, at sum jarðabrákið hevur artað seg í Føroyum í seinri árum, og óivað vil koma at artað seg í framtíðini, so eru tað tey smáu jarðabrákin, ið ein má talað um, táð tað yvirhøvur skal talast um jarðabrák. Hetta mega vit øll vera fullvís um. Og táð so, er stalt, er tað ov nógv avgjört at seta ein stóran og dýran búnaðarskúla í virki og gera hann soleiðis út, bæði við víddum og tekniskum stør-amboðum, sum nakrir av teim fáu føroysku stórbrúkarum